

Frie Fugle

Nyhedsbrev

nr. 3 og 4, september 2013

Ekskursion til Favrskov Kommune

DN's planfaglige udvalg, der normalt mødes i Naturfredningsforeningens kælderlokale, tog i august på inspirationstur. Vi boede på "Lynet" – et kursussted, der er indrettet som en sydafrikansk jagtfarm, og som ligger mange km på grusvej udenfor taxichaufførens GPS-rækkevidde. Man sidder faktisk på en ranchagtig overdækket terrasse af træ og ser ud på vilde dyr bag hegn.

Vi befinder os dog ikke i Sydafrika, men i Østjylland, nærmere bestemt i nærheden af

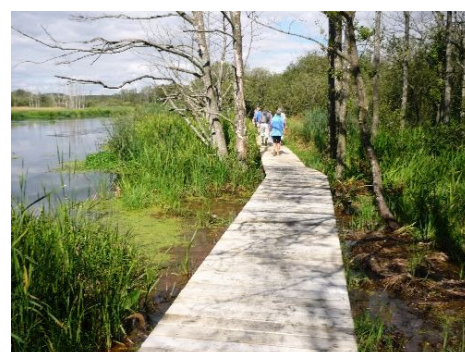
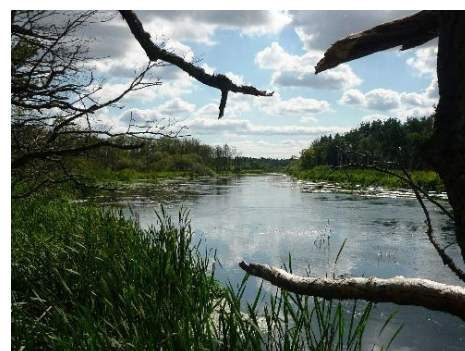
Hinnerup i Favrskov Kommune – www.favrskov.dk. Denne lille kommune er – lidt frækt sagt – hvad der blev tilbage, da nabo-kommunerne blev dannede, og nu arbejdes der på at få det til at hænge sammen som sådan. Navnet kommer af en mindre hovedgård, beliggende ved Lilleå nordvest for Hadsten, og "favr" menes at betyde en overgang over åen. Kommunen spænder fra pendlerfamilier i Hinnerup området, der tjener godt og gerne vil have flot beliggende boliger i det kuperede landskab, til bønder og laksefiskere i modsatte ende ved Ulstrup.

Gudenåens flodagtige forløb sejler stille gennem kommunen. Vi var ude og se på en dyr vandresti, der er lavet på lange træbroer og befæstninger af træ langs åen fra Kongensbro Kro gennem Vejerslev Skov på det gamle forløb af Trækstien. Vandstanden er tilsyneladende steget siden pramdragere og heste her trak både opstrøms.

Endvidere så vi et meget velfungerende Biogasanlæg i Thorsø – www.thorsobiogas.dk. – mange steder er man bange for lugtgener fra sådanne anlæg, men det kan altså undgås, hvis driften er optimal. I mange kommuneplanforslag er der lige nu netop udlagt arealer til sådanne anlæg, og det er jo godt at udnytte affaldsprodukter fra hushold og landbrug på denne måde. Gyllen kommer så afgasset tilbage til markerne og gassen bruges til opvarmning eller elproduktion. Der produceres varme til 500 husstande og el til 1600 husstande i Thorsø.

Favrskov ønsker at være en grøn kommune og har en klimaplan med målsætning om, at 50 % af energiforbruget i 2025 kommer fra vedvarende energi – i dag er man på 32,2 %.

Til gengæld ligger kommunen helt i bund mht. cykling – faktisk nr. 94 ud af 98 kommuner, viser en ny undersøgelse. En af kommunens planlæggere, siger at der er tale om en 4 wheel trucker kultur – det passer jo meget godt med stemningen på det sydafrikanske kursussted, hvor vi boede – men vi må gøre noget ved! *JE*

Kalenderen 2013

Søndag 29. sept. kl. 12.05
Cykeltur fra Hillerød Station
til Ninas Naturcafé
Tilmeld senest 27. sept. på
forening@friefugle.dk

**Lørdag 5. oktober kl. 10.30
– 15.00**
Temadag om forbrug,
genbrug og reparation.
Kulturhuset i Helsingør
Arrangør: Miljø- og Klima-
studiegruppen i Gribskov
Kommune.

Mandag 7. oktober
Ekskursion til vores teltplads
i Vindebæk på Møn og
medbring en skovturskurv.
Afgang kl. 9.
Tilmelding til Alice som
arrangerer kørslen og hvor vi
mødes:
Mobilnr. 21 43 04 80
E-mail: alice@friefugle.dk

**Ekstraordinær
generalforsamling den
16. september 2013**
Vi fik vedtaget ændringer i
vedtægter, således at det
fremgår, at vi også er en
Friluftsforening mv.
Det vil sige, at der er kom-
met tilføjelser til §§ 1 og 2.
Desuden har vi valgt at
udsætte tidspunktet for
ordinær generalforsamling
til inden april måned dvs.
ændring til §4.

Overnatning i det fri

Den dejlige bog kan fortsat
købes via Frie Fugles Forlag
www.friefugle.dk/forlag

Nye og gamle traktørsteder

Mine børn kendte faktisk ikke ordet traktørsted. Det samme gælder daglig leder af Naturcenter Vestamager, Rune – altså før man der besluttede at kalde restauranten for et traktørsted! Ifølge Wikipedia er traktørsted ”en betegnelse for visse restauranter uden for byerne, ofte i nærheden af seværdigheder i naturen. På den måde var de naturlige mål for borgerskabets udflugter. Placeringen er grunden til, at der ofte er størst søgning i weekender og ferier, og en del af traktørstederne har kun begrænsede åbningstider. Der er et begrænset udbud på menuen, typisk lette frokostretter og kager samt drikkevarer”.

Fændrikhus

Naturstyrelsen kan således godt lide ordet traktørsted, og det var vist også via deres ellers ret kedelige nyhedsbrev, jeg blev opmærksom på, at der midt i Gribskov på vestsiden af Esrums Sø, nu er indrettet traktørsted i et af de 4 vangehuse, nemlig Fændrikhus. Husene blev bygget til dem, der skulle holde øje med hestene i de 6 vange, hvor heste af forskellige farver græssede. På Fændrikhus lige nord for Graverhus, kan man sidde med direkte udsigt til Esrums Sø og nyde, kaffe og kage, sandwich m.v. Et rigtig godt initiativ og et flot sted – ideelt mål for en cykeltur. Det er bådfarten fra Sørup, der driver traktørstedet, og som der også står i ovennævnte definition, er åbningstiderne begrænsede.

Ninas Naturcafé

Mine børn kan nok bedre forstå ordet, ”naturcafé” selvom det ikke findes i ordbogen, men det var hvad Nina valgte at kalde hendes traktørsted i et drivhus i Kirkelte syd for Store Dyrehave mellem Hillerød og Allerød. Dette er netop også et godt mål for cykelture og tilsyneladende meget populært. Her serveres økologiske kager, brød og drikkevarer. Og du kan komme med på en cykeltur dertil, se kalenderen.

Gamle traktørsteder

Et klassisk traktørsted er Gjorslev Bøgeskov på Stevns og Pomlenakke på nordøst Falster. Her er de tale om gamle pavillon bygninger, hvor man kan forestille sig midsommerballer afholdt i sin tid. Dyrehaven nord for København har jo også sine klassiske traktørsteder i form af Peter Liep og Kirsten Piil’s Kilde, mens steder som Malerklemmen ved Borup og Maglesø Traktørsted ved Igelsø også er populære mål for udflugtscyklister.

Kirkehistorier

Ligesom traktørsteder, er landets kirker af stor betydning for cyklister. For det første er det glimrende landemærker i landskabet, som viser vej. For det andet er bevarede gamle kirkestier undertiden genveje for cyklister og i heldige tilfælde indgår de i afmærkede cykelruter. For det 3. er kirkerne ”service stationer” for cyklister, idet man kan fylde sin drikkedunk og som oftest benytte toiletterne – og her er sjældent kø.

Endelig har hver kirke som regel en historie at fortælle – her er 3 små historier.

Spøgelseskirken i Aunsø

Ude på Vestsjælland, hvor national cykelrute 4 bevæger sig mod Kalundborg, kan man gøre en kort afstikker ned til den gamle Aunsø Kirke, som ligger lidt fra landsbyen ved en herregård. Kirken er forladt og står spøgelsesagtig tilbage, men er åben for besøgende. Den er bygget i flere etaper mellem 1420 og 1550, men blev forladt i 1934, vist nok fordi kirkegården tit blev oversvømmet. Her stod dog friske blomster på Junker familiens grave, men ellers lignede det noget, der kunne være med i en uhyggelig film. I øvrigt bruges kirken af og til netop til filmoptagelser. Desuden bruger Arkitektskolen kirken til øvelser i kalkmaleri maling m.v.

Pudsig gravsten på kirkegården i Vejby

Vejby kirke ligger derimod højt over byen og er en af landets største og ældste landsbykirker fra 1100. Kirkestien fra Ørby er nu en del af cykelrute 32 mellem Hillerød og Tisvildeleje og fra stien troner kirken flot med tårnets vinduer mod landsbyen. Lige neden for tårnet står en særligt gravsten, fra et ellers slettet gravsted. På stenen står ”Her hviler Christen Petersen med 2 koner, 5 børn og svigermor”! Der er ikke noget årstal, men Christen stammer fra Gundekildegaard en km nord for kirken og levede for ca. 3 generationer siden.

Rappelling fra Mårum Kirketårn

Mårum Sogn har været noget indre missionsk sammen med Græsted og i øvrigt haft fælles præst. Derfor hedder den gamle vej mellem Græsted og Mårum, Præstevejen – ligesom det er tilfældet mange andre steder i landet. Indtil for et par år siden havde Mårum også en præst, som skældte folk ud, hvis de kom i kirken og ikke kom hver søndag, f.eks. til barnedåb og lignende. Nå, men nu har man altså fået en ny præst, der hedder Pia, som har taget initiativ til diverse og anlagt svømmesø i præstegårdshaven. For nylig kunne man få lov at kravle ned fra kirketårnet – hvilket jeg så prøvede.

Jens Erik på kirke-klatretur

Hun nægtede dog selv at gøre det iført ornat – præstekjole, selvom vi var nogle stykker, der gerne ville have et billede af det! Men hun lovede at cykle i uniform på Præstevejen en anden dag. *JE*

Cykeltur i Cuba 2014

Frie Fugle er gået sammen med Dansk Cubansk Forening og det cubanske cyklistforbund om planlægning af en 2 ugers cykelferie i Cuba Oriente.

Vi skal cykle hele vejen ad kystvejen gennem national parker og opleve den storslåede natur. Der bliver også besøg ved nogle af de revolutionære lokaliteter bl.a. landingsstedet ved Granma. Der er god mulighed for kontakt med lokale fiskere og bønder undervejs og til at lytte til cubansk traditionel musik.

Turen afvikles i uge 15 og 16 (påskeugen) med dagsetaper på ca. 50 km., og der vil være ledsagebus til bagagen. Der bliver også et par dage i Santiago.

Prisen bliver incl. fly til og i Cuba 16.000 kr. til 19.000 kr. afhængigt af deltagerantal.

Nærmere oplysninger og tilmelding af interesse: forening@friefugle.dk

En Velo-City-Jomfru beretter fra Wien

Trods trængsel på cykelstierne i Københavns morgentrafik, kan det nogle gange føles som en ensom affære at kæmpe for cykelfremme. Kommunebudgetter, tomme politiske løfter og cyklen pakket ind i kedelige sundhedsfloskler, synes at være en del af en professionel cykelnørds daglige kamp.

Fire dage midt i en summende menneskevrimmel af 1400 cykelentusiaster fik derfor humøret til at stige helt op til de høje guldornamente-

Cykelparade på motorvej i Wien

rede lofter i Wiens Rådhus – i hvert fald for undertegnede Velo-City jomfru. Der var cykelnørderi for en hver smag: Turisme, marketing, industri, infrastruktur, forskning osv. Mængden af viden og muligheder var overvældende, men det vigtigste, jeg tog med mig hjem i rygsækken, var kampgejsten, viljen og troen på at cyklen skal og vil ændre det 21. århundredes transportkultur til det bedre. Selvom Danmark gang på gang blev fremhævet som et forgangland på konferencen, kan førnævnte gejst være svær at finde på de lange gange i landets mange Teknik og Miljøforvaltninger og lignende. Det føles som om, vi putter os ved kantstenen på vores fine cykelstier og lukker øjnene for de stadigt flere biler og bildominerede byer i vores lille lykkelige land. Det var derfor sundt, at høre om de mange kampe og succeser, som dagligt sker verden over, hvor kårene er langt mere uoverkommelige: Amanda Ngabirano Aziidah, også kendt som Madam Bicycle, kæmper dagligt mod køns- og klassefordomme, der klæber sig til cyklen i Ugandas hovedstad, Kampala. Liman Zhao forsøger at genskabe cykelbyen Beijing, som på blot 30 år er gået fra at være et cykelmekka med en halv milliard cykler (!), cykelnummerplader og 20.000 cyklister i timen gennem kryds i myldretid til nu, desværre, at være på niveau med manganen en dansk provinsbys cykelprocentandel (det giver den danske cykelselv sikkerhed lidt at tygge på). Tilbage til vores eget Europa er der, med blandt andet Heike Agthe ved roret, sat gang i en lang og sej proces, der skal sikre, at europæiske byer får en standard hastighedsbegrænsning på 30 km/t – hvilket alle i øvrigt kan have en indflydelse på ved at stemme her: <http://en.30kmh.eu/> - og sådan kunne jeg blive ved.

Mange med fødderne solidt plantet på pedalerne vil måske sige, at man ikke lærer noget, man ikke allerede ved på Velo-City. Jeg er delvist enig – mange tal, statistikker og argumenter er nogen, man bruger i sit daglige arbejdsliv – og hvis ikke, kan man google sig til dem på 2 sekunder. Men Velo-City bød på noget, som er langt vigtigere end almindelig cykelnørdsstrivia, nemlig den føromtalt kampgejst, som man ikke kan google sig til eller købe for penge.

For en Velo-City jomfru som jeg, gav dagene i og udenfor Wiens Rådhus ekstra brændetid til gnisten og en påmindelse om, at man ikke er alene – vi er mange, over hele kloden, og vi cykler i samlet global flok! *Sidsel Birk Hjuler (repræsenterede Foreningen Frie Fugle på konferencen).*

Foreningen Frie Fugle

Foreningen Frie Fugle er et tværfagligt rådgivnings- og formidlingscenter med mere end 30 års erfaring indenfor jordbrug, økologi, miljø, friluftsliv m.v. Vi arbejder som konsulenter, freelancere og projektmagere og tilbyder professionelle løsninger til private virksomheder, organisationer, kommuner, m.v. Stedet har en række personer med forskellig baggrund tilknyttet. Arbejdsfeltet spænder vidt, fra friluftsliv, cykelturisme og arkitektur til biologi, natur- og landbrugsintegration, havebrug, biologisk bekæmpelse, naturplaner samt by- og trafikplanlægning. Endvidere tilbyder vi løsninger inden for IT og sekretariatsbi-stand.

Foreningen Frie Fugles nyhedsbrev udkommer 3-4 gange årligt og udsendes til Foreningen Frie Fugles medlemmer. Medlemskab indbefatter foruden nyhedsbrevet tilbud om forskellige arrangementer bl. a. brug af vores kajaker. Medlemskab koster minimum 150 kr. om året og indbetales på kontonummer: **8411-4094039 Fælleskassen.**

Redaktion: Alice Olsen

Layout: Solveig Ellegaard

Fotos: Sidsel Birk Hjuler, Jens Erik Larsen

Ansvarshavende redaktør: Morten Kjærgaard

Tryk: Vester Kopi A/S Odense
Nyhedsbrevet er trykt på Cykluspapir. Oplag 150 stk.

Foreningen Frie Fugle
Nordre Fasanvej 199, 1. th.
2000 Frederiksberg
Telefon: 33 11 11 75
forening@friefugle.dk
www.friefugle.dk

